

מהדורת סיכומי גליון 23

סיכומי הדף - היומי

רבי יחזקאל בן קרחא אומר: כל הלומד תורה ואינו חוזר עליה - דומה לאדם שחורץ ואינו קוצר. פנחס דרין צ"ט

מסכת שבת פז - עג

דף פז

ג' דברים שעשה משה מדעתו

לפי ר"י: הוסיף יום אחד מדעתו: [היום ומחר - היום כמחר, שלילו עמו], והקב"ה הסכים שלא השרה שכינתו עד שבת.

פירש מן האשה: [ק"ו] ונמה ישראל שדיברה עמיהם שכנה רק פ"א ע"י קביעות ובכ"ז פרשו מנשותיהם אני ששכינה מדברת כל שעה לא כ"ש] והקב"ה הסכים: ואתה פה עמד עמדי \ פה אל פה אדבר בו.

שבר את הלוחות: [ק"ו] ומה פסח שהיא מצוה א' ואפ"ה מומר אסור בה, כ"ש כל התורה כולה] והקב"ה אמר לו 'אשר שברת' - יישר כחך ששיברת.

מה נאמר בין הפסוקים 'וישב משה את דברי העם אל ה', לויגד משה את דברי העם אל ה'?

לריב"ר"י: מצוות הגבלה, (הנאמרה להלן בתורה)

לרבי: ביום א': אתם ממלכת כהנים, שני: עובש ההגבלה, שלישי: שכרה, (ו"א הפוך), (וזהו שיום שלישי היה שלישי לדיבורים) (אליבא דר' יוסי)

לפי רבי יוסי: יום שישי היה שישי, לרבא לחנייתו, [כי נסעו בשבת, דלא נצטוו על תחומין במרה] לראב"י: למסען. [כי בשבת לא נסעו, כי נצטוו על תחומין במרה]

הקדמה: לר"י ר"ח היה ביום ראשון, ומתן תורה בו, ולפי חכמים ר"ח היה ביום שני, ומתן תורה בו' סיון,

יום יציאת מצרים היה בט"ו בניסן היה ביום חמישי, וא"כ ר"ח אייר היה בשבת, לר"י ר"ח סיון ביום א', ולרבנן עיברו את אייר, ולכן ר"ח סיון היה ביום ב', (ולהלן יש ברייתא שלפי רבנן יציאת מצרים היה ביום ו')

יום ביאתם לאלים, היה בט"ו באייר, והיה בשבת (מזה שאמר להם שלמחרת ילקטו מן במשך ששה ימים), וא"כ ר"ח סיון היה בא' בשבת, ולרבנן צ"ל כנ"ל שעיברו את אייר

יום חנוכת המשכן היה בא' ניסן, (של השנה השניה) והיה ביום א', (ואותו היום נטל עטרות), ולפי הסדר הרגיל יש הפרש של ד' ימים (350 + 4) משנה לחברתה, וא"כ א' ניסן של השנה הראשונה, היה ביום ד', ור"ח סיון בשבת!, לכן: לרבנן צ"ל שחיסרו ח' חדשים בשנה הא', ולכן היה הפרש רק של ב' ימים, ולר"י חיסרו ז' חדשים, לכן היה הבדל של ג' ימים.

דף פח

דרשה: תורה משולשת (תנ"ך), ניתנה לעם משולש (כהן לוי ישראל) על ידי משה (שהוא שלישי לבטן), ביום שלישי (לפרישה, אליבא דרבנן), בחודש השלישי (סיון).

בתחלה קיבלו את התורה ע"י כפיה, שהפך עליהם ההר כנגית [תחתית ההר] ושוש קיבלו אותה באהבה, בימי מרדכי ואסתר, [קיימו וקיבלו, קיימו מה שקיבלו כבר].

הבריאה היתה תלויה עד שישאל קיבלו את התורה, [ארץ יראה (ולבטוף) ושקטה \ יום השני]

כשהקדימו ישראל נעשה לנשמע, (שזהו רוז של מלאכים, ולכן נשמלו לתפוח שפיו קודם לעליו) זכו כ"א לב' כתרם (א' לנעשה וא' לנשמע). ובעגל ניטלום מהם (כ"ז היה בחורב), ומשה זכה בהם, ועתיד הקב"ה להחזירם לישראל.

רבא הוציא לעצמו דם מרוב ריכוזו בלימוד, וא"ל מין שזה בא מאותה הפזיזות שאמרנו נעשה קודם לנשמע, וא"ל רבא שזה בא מתוך תמימות שידענו שלא יצוה דבר שא"א. (תומת ישרים תנחם).

לבבתני אחותי כלה, לבבתני באחת מעיניך: בתחילה היה רק הקבלה, לבסוף היה הקבלה וקיום.

הצופה הכלה שמזנה בתוך חופתה, (שמיד אחר מ"ת עשו את העגל), אבל עדיין הקב"ה מחבב את ישראל שקרא עליהם בזה, 'נתן ריחו' ולא 'הסריח'.

עלובין ואינן עולבין, שומעין חרפתן ואינן משיבין, עושין מאהבה ושמחין ביסורין - עליהן הכתוב אומר ואהביו כצאת השמש בגברתו.

כל דיבור ודיבור שיצא מפי הגבורה

א. נחלק לשבעים לשונות, [כפטיש יפצץ סלע]

ב. קושרים לו שני כתרם, (כי הדיבור היה נראה)

ג. נתמלא כל העולם בשמים. ואז הקב"ה מעביר רוח, כדי להביא דיבור שני, [לחיו כערוגת הבושם]

ד. יש מהם שיצתה נשמתן [נפשי יצאה בדברן]. והוריד טל להחיותם,

ה. ויש שחזרו לאחוריהן שנים עשר מיל, ומלאכי השרת מחזירין אותן,

דברי תורה יש במ להמית (שלא לשמה, אינם מתייגעים) ולהחיות. (לשמה \ מתייגעים) [הוקש לנגיד] כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא

אע"פ שישאל חטאו בעגל, מ"מ הקב"ה צמצם את שכינתו בין בדי אהרון [בן שדי ילין] כשעלה משה למקום לקבל את התורה המלאכים לא רצו לתת אותה לבני אדם עד שמשא נצחם בטענה שאינם שייכים למה שכתוב בה, והודו לו, ואף מסרו דבר, ומלאך המוות מסר לו סוד הקטורת שמונע את המגיפה,

דף פט

השטן חיפש את התורה בכל העולם עד שבא אצל משה שא"ל שגם הוא לא לקח אותה, והסביר להקב"ה שלא רצה להתחזק טובה לעצמו, וזכה בגלל זה שהתורה תקרא על שמו 'תורת משה'

כשמשא מצא את הקב"ה קושר כתרם לאותיות, אמר לו הקב"ה: למה אינו אומר להצליח במלאכתו, ולפעם הבא שעלה אמר לו משה 'ועתה יגדל נא כח ה'

כשמשא לא חזר לסוף מ' יום, בא שטן ועירבב את העולם, עד שהראה להן דמות מטתו. [כי זה משה האיש]

הר סיני:

נעשה בו נסים \ נעשה סימן טוב \ שירדה שנה לאמות העולם עליו.

חמשה שמות יש לו: מדבר צין - (נצטור), קדש - (נתקדשו), קדמות - (שנתנה קדומה עליו), פארן - (פרו ורבו עליה ישראל), סיני - (שירדה שנה לאמות העולם עליו), ושמו - חורב, ו"א סיני שמו, וחורב - שירדה חורבה לאמות העולם עליו.

לעתיד לבוא יאמר הקב"ה ללכת אצל האבות כדי שיוכיחו אותו, וכלל ישראל יסרב, כי כשנוגע להם מהגלות לא ביקשו רחמים על ישראל, וחוזרים אצל הקב"ה ואז יאמר להם שכיון שכן חטאתם תכופר.

לעתיד לבוא הקב"ה יבקש מהאבות להמליץ על ישראל, ואז:

אברהם, ויעקב (אפי' שהיה לו צער גידול בנים) יאמרו: ימחו על קדושת שמך,

ויחצק יאמר: (הם בניך ולא בני), ובסה"כ אדם חוטא רק 12,5 שנים בחייו (70: פחות 20 שלא נענשים, פחות 25 של לילות, פחות 12,5 של תפילה ובית הכסא), חצי עלי וחצי עליו, ואם הכל עלי, הרי נקרבת לפניך, התחילו מקלטים אותו עד שיאמר להם לקלס את הקב"ה.

ראוי היה יעקב אבינו לירד למצרים בשלשלאות של ברזל, אלא שזכותו גרמה לו.

עצים (אפי' ראויים לעצי פותחת) - כדי לבשל כגרוגרת מביצה תרנגולת,

קנה - כדי לעשות קולמוס,

תבלין - כדי לתבל ביצה קלה, ומצטרפין זה עם זה. (כי כולם ראויים למתק בהם את הקדירה)

מי רגלים, (עד מ' יום) נתר, (אלכסנדרית) ובורית, (אוהל), קמוליא, ואשגל (הנמצא במרגלית בים) כדי לכבס פי סבכה. **ולר"י**: כדי להעביר את הכתם.

סממנים - ע"י לעיל

אלה ששיעורן בכל שהוא

פלפלת (לריח הפה), ועטרן (לכאב חצי הראש), מיני בשמים, ומיני מתכות (ראוי לדבר קטן),

אבני המזבח, ועפר המזבח, מקק ספרים ומקק מטפחותיהם, (מצניעין אותן לגנוזן).

ריח רע (לעש על החולים וקטנים להבריה המזיקים) שמן טוב, צבע ארגמן, ובתולת הוורד אחת.

ולר"י: משמשי עבודה זרה [ולא ידבק בידך מאומה מן החרם, התורה אחשביה בכל שהוא]

המתחייב מתכת לבדק הבית בסתם, כמה יביא מהם?

ברזל - אמה על אמה. (ראוי לכליא עורב)

נחשת - מעה כסף. **ולר"א**: צינורא קטנה של נחשת. (מחטטין בה את הפתילות, ומקנחין הנרות)

קופת הרוכלין - אף על פי שיש בה מינין הרבה - אינו חייב אלא חטאת אחת.

זרעוני גינה - פחות מכגרוגרת. **ולר"ב**: חמשה, (אין אדם טורה לזרוע פחות מזה)

זרע קישואין דילועין, פול המצרי - שנים,

חגב חי טהור - כל שהוא, **מת** - כגרוגרת. **ולר"י**: חגב חי טמא - כל שהוא, [מצניעין אותו לקטן לשחק בו, אבל ת"ק סוברים שלא מצניעים לקטן דילמא מיית ואכיל הקטן, ור"י סובר שאם תמות יספיד אותה].

צפורת כרמים, בין חיה בין מתה - כל שהוא, (עושים אותה להתחכם, ע"י אכילת חציה הימני ואח"כ חציה השמאלי)

גרעיני תמרים, אם לנטיעה - שתיים, אם לאכילה - אחת, אם להסיק - כדי לבשל ביצה קלה, אם לחשבון - שתיים. **ולאחרים**: חמש.

נימין מזונב הסוס ומזונב הפרה - שנים, (ראוי לעשות מצודת עוף)

מקשה של חזיר - אחת, (ראוי להיות מחט לרצעון)

ענפים קלופים של דקל - שתיים, (כך עושים בתי נירין)

חוטים הגדלים סביב הדקל - אחת. (לא ידוע למה ראוי, עי' רש"י)

פרק המצניע

המצניע לזרע ולדוגמא ולרפואה, ושכח למה הצניע, והוציאו בשבת - חייב בכל שהוא (ואפי' חיטה אחת), [ע"ד ראשונה הוא מוציא], (אבל חישב להוציא כל ביתו, ודאי שבטלה דעתו וחייב מהשיעור הראשון)

נמלך מהצנעתו (ע"י שזרקו לאוצר, אפי' שמוקמו ניכר): אינו חייב אלא כשיעורו כמו כל אדם, **ולרשב"א** כל אדם חייב לפי הצנעתו של האחד.

דף צא

הוציא כגרוגרת לאכילה, ונמלך עליה לזריעה, אי נמי, לזריעה ונמלך עליה לאכילה - חייב.

ספק:

הוציא חצי גרוגרת לזריעה, ותפחה, ונמלך עליה לאכילה מהו? (את"ל חייב דאפי' שתק היה חייב)

הוציא כגרוגרת לאכילה וצמקה, ונמלך עליה לזריעה מהו? (את"ל חייב, דתמיד היה השיעור)

הוציא כגרוגרת לאכילה, וצמקה וחזרה ותפחה, מהו? (ספק אם יש דיחוי לשבת או לא)

זרק כזית תרומה לבית טמא ויש בבית פחות מכביצה אוכלין, והאי משלימו לביצה. (ספק האם סגי לענין שבת, מדחושבה זריקה זו לגבי טומאה)

מעביר מרה"י לר"ה דרך כרמלית

המוציא אוכלין ונתנן על האסקופת כרמלית, אפי' חזר הוא הוציאן, פטור, אבל אם העביר דרך עליו, לת"ק חייב, [מהלך לאו עומד] לבן עזאי פטור [מהלך כעומד]

האם אגד כלי שמיה אגד או לא?

קופה שהיא מלאה קישואין ודלועין ומקצת הפירות בפנים, לכו"ע פטור,

אבל אם מלאה חרדל, ויצאו מקצת הזרעים לגמרי, **לחזקיה ולאביי** חייב [אגד כלי לא שמיה אגד], **לריו"ח** ולרבא פטור, [אגד כלי] **ולדידיה** הא **דמגבר** כיס בשבת ויוצא - פטור, [איסור גניבה ואיסור שבת באין כאחד] היינו דווקא בנסכא, ואין שנצים לכיס או שהם קשורים (שלא אגודים בפנים)

דף צב

המוציא בידו פירות לרשות הרבים, וגופו ברה"י?

למעלה מג"ט: פטור, (משנה דף ב.)

למטה מג"ט: לאביי פטור, לרבא חייב [כמונח דמי].

איזהי דרך הוצאה?

דרך: בימינו, בשמאלו, בחיקו [אורח ארעא \ שכך היתה פקודת אלעזר] על כתיפיו [שכן משא בני קהת].

לא דרך: כלאחר ידו, ברגלו, בפיו, ובמרפקו, באזנו, ובשערו, ובפונדתו ופיה למטה, (ולר"י חייב (ד' צב:)) בין פונדתו לחלוקו, ובשפת חלוקו, במנעלו, בסנדלו, **בראשו** (ואפי' לאנשי הוצל, [בטלה דעתן]).

המוציא משאוי למעלה מעשרה טפחים - חייב, [שכן משא בני קהת: כל הלוויים כמשה שהיה י' אמות, והם נשאו את המזבח, שליש מעל כתפיהם, שהיה גובהו י' אמות [הוקש למשכן], או שהיה גובהו ג' אמות, והם נשאו את הארון שליש מעל כתפיהם שהיה גובהו י' טפחים]

מתכוין להוציא לפניו, ובא לו לאחוריו

לר"א: מחלוקת, **לרבא**: פטור [נתכוון לשמירה מעולה ועלת בידו פחותה]

מתכוון להוציא לאחוריו ובא לו לפניו

לר"א: מחלוקת, **לרבא**: חייב, [נתכוון לשמירה פחותה ועלתה בידו מעולה]

מתכוון להוציא לאחוריו ובא לו לאחוריו

לר"א: מחלוקת, **לרבא**: חייב. [איתעבידיא מחשבתו]

אבל סיגר של אשה (אפי' תלתה עליו דבר) וחזר לאחוריה - **לכו"ע** חייבת, [ידעה שעתיד להתהפך]

ולר"י גם מריץ פתקים למלך שחשב לתת לאחד ונתן לאחר חייב.

זה יכול וזה יכול: לר"מ חייב, (ומחלוקת אי בעינן שיעור לכ"א או שיעור אחד לשניהם)

לר"י פטור [בעשותה תחטא - כולה ולא מקצתה] **לר"ש** פטור. [אחת תחטא - כולה ולא מקצתה]

זה אינו יכול וזה אינו יכול: לר"י ור"מ חייב, **ולר"ש** פטור. [בעשותה תחטא: יחיד ולא שנים]

זה יכול וזה אינו יכול: לד"ה: אותו שיכול חייב, ואותו שא"י מסייע ואין בו ממש.

(בקצרה: לר"מ תמיד חייב, לר"ש תמיד פטור, לר"י אם שניהם לא יכולים לבד חייבים)

דף צג

לכו"ע: 'נפש תחטא': למעוטי זה עוקר וזה מניח,

לר"י ור"מ: 'אחת תחטא': למעוטי יחיד שעשאה בהוראת בית דין. (ור"ש מחייב)

הראיות שמסייע אין בו ממש

א **רוכב** על גבי בהמה, וארבע טליות תחת רגלי הבהמה - טהורות, [כ"א הוא רק מסייע, שיכולה לעמוד על שלש]. (ואין לטהר משום שעוקרת את א' מהרגלים לגמרי ואינו מסייע כלל, דהר"ז תמיד ספק איזה מהם היא עוקרת, ומספק היינו מטמאים)

ב **לפי ר' יוסי**: הסוס שהוב רוכב עליו מטמא רק מה שתחת ידיו, והחמור רק מה שתחת רגליו. [ע"ז הוא נשען בעיקרו], אף שהרגלים של הסוס או הידיים של החמור ודאי מסייעות.

ג **כהן** שרגלו אחת על הכלי או על האבן ורגלו אחת על הרצפה, רק אם ינטל הכלי או האבן ויכול לעמוד עבודתו כשרה, [דאל"ה הוי חציצה בינו לרצפה, [ושרת כלל אחיו \ רצפה מקדש]] **אף** שודאי הכלי או האבן מסייעות אותו.

ד **קיבל** הדם בימין, ושמאל (אף שהיא פסולה לעבודה) מסייעתו - עבודתו כשרה.

הראיות שלר"מ כשזה יכול וזה יכול סגי שיהיה שיעור אחד לשניהם

א **זב** היושב על גבי מטה, וד' טליות תחת ד' רגלי המטה - טמאות, [אינו יכול לעמוד על שלש], אף שאין כל רגל בפנ"ע נושא זב שלם. (ור"ש מטהר, **לשיטתו** שאפי' בזה א"י וזה א"י, הר"ז כמסייע)

ב **צבי** שנכנס לבית ונעלו שנים וכ"א בפנ"ע לא יכל לנעול, חייבים, אף שאין שיעור צידה לכ"א.

ג **שותפין** שגנבו וטבחו - חייבין, אף שאין שיעור טביחה לכ"א.